

ZES DAGEN EXTREMADURA

VAN PARADOR NAAR PARADOR

Voor liefhebbers van rust en natuur valt er in Extremadura een wereld te ontdekken. De schitterende kleuren van het landschap zijn een lust voor het oog en de dorpen en stadjes ademen historie. Er is geen betere manier om Extremadura te ontdekken dan met een **fietstocht langs de statige paradores**. Een trip door de geschiedenis, vogelparadijzen en filmdecors. TEKST: KARIN ANEMA

Zet de fietsen daar maar neer,' zegt Carmen Carbonell Solis, terwijl ze de poort van het Palacio Viejo de las Corchuelas voor ons opendoet. Eenmaal binnen staren statieportretten van haar voorouders ons aan. 'Wij zijn aristocraten,' zegt Carmen. 'Maar ik ben in mijn adellijke familie een buitenbeentje,' vervolgt ze. 'Dat kun je wel aan me zien,' zegt ze, wijzend op haar bergschoenen, geruite houthakkersbloes en lange schort.

REBELSE ARISTOCRATE

Even later komt ze met een dienblad en een fles rode wijn uit Extremadura naar ons toe in de tuin, waar de zwaluwen kriskras over ons heen scheren en het geklingel van schaapsbellen het enige geluid is. Zij heeft de afgelopen twaalf jaar de oude familiefinca - een ruïne - omgetoverd tot een *casa rural*. Het was haar droom om met haar handen te werken. Op het 600 hectare grote terrein onderhoudt ze een moestuin en heeft ze schapen en varkens lopen. Van maart tot en met juni ontvangt zij gasten, vooral vogelaars, en de rest van het jaar maakt ze groenten in en rookt ze worsten. Gezien haar werklust hebben haar adellijke fa-

milieleden, die een paar kilometer verderop wonen, haar verstoten, zegt ze. Haar tantes en broers omringen zich nog steeds met personeel, hebben geen vak geleerd en doen de hele dag niets, aldus Carmen. Wij kijken uit over het eindeloze *dehesa*-landschap van Extremadura, waar de schoonheid ligt in de speling van zonlicht en schaduw, in de bebloemde wijde vlakke en het grijsgroen van de *dehesa*-bomen tegen schemerige bergketens. We hebben er inmiddels drie van de vijf dagen fietsen op zitten.

SOFIA LOREN EN FRANK SINATRA

De start van onze vijfdaagse fietstocht is in Oropesa, een dorp van een paar duizend inwoners, dat zijn naam te danken heeft aan het gewicht (*pesa*) aan goud (*oro*) dat een graaf als losgeld voor zijn geschaakte dochter moest betalen. Deze legende is als muurschildering verbeeld in het dorp, waar we in de parador overnachten. Het hotel is gehuisvest in een middeleeuws kasteel, dat ooit door graven en later door monniken bewoond werd. Sinds 1928 is het als parador in gebruik. Het gerestaureerde kasteel ademt een en al feodale sfeer. Vanaf de twee torens heb je vergezichten over de hoogvlakte met aan de einder de Sierra de Gredos. Zwaluwen vliegen heen en weer. Ooi-evaars klepperen vanaf ieder hoog punt in het dorp. Op de binnenplaats, ooit een stierenarena, is in 1957 de film *Orgullo y pasión* opgenomen met Sophia Loren en Frank Sinatra. De inwoners van Oropesa de Toledo leven van de parador, van de landbouw en van de keramiecfabriek, waar ze *azulejos* fabriceren. We zijn tenslotte dicht bij de Portugese grens.

HERDERSPADEN

Na 30 kilometer fietsen komen we in Extremadura, een glooiend pastoraal landschap van *dehesas* - het typische landschap hier: boomgaarden bespikkeld met wintergroene steen- en kurkeiken, waaronder varkens die zich volvreten met eikels. Het gras onder de bomen is bont van de gele, paarse en blauwe veldbloemen. We kruisen diverse rivieren, waar natuurlijke zwembaden zijn ingericht. Dat is aantrekkelijk, want in de zomer is het hier bloedheet en de grond barstend en brokkelend. In de zomerse hitte trekken de herders van oudsher met hun kuddes naar koele oorden met de beste weiden. Tegenwoordig doen ze dat met vrachtwagen of trein, maar vroeger liepen ze met hun kudde over oude migratie-

routes, de *cañadas*. Verkeersborden met '*cañada*' en '*vía pecuaria*' waarschuwen dat het vee het eerste recht heeft: het verkeer wacht maar. Het is bijzonder dat de *cañadas* hier en daar nog zichtbaar zijn, want grote delen van de schaapsroutes zijn in Spanje allang ondergeschoffeld door woningbouw, infrastructuur en stuwmeren.

TABAKSTELERS

Lege tabaksschuren verwijzen naar de tijd dat kleine tabaksboeren hier ruwe tabak verbouwden. Sinds de afschaffing van de Europese subsidie is deze teelt voorbij. In een piepkleine bakkerij - waar 'de winkel' niet meer is dan een doorgeefluik - kopen we stokbrood; op de plaatselijke markt van Madrigal de la Vera (vernoemd naar een middeleeuws soort gedicht) bergkaas en *cecina*. Bereidwillig wijst een oude man ons de weg naar een bron met drinkwater om onze bidons te vullen.

Dat we de bergen van Sierra de Gredos naderen is te zien aan de typische verata architectuur in het dorp Valverde de la Vera met huizen van gepotdekselde houten wanden en met veranda's en balkons die elkaar in de nauwe straatjes bijna raken. Overal is het geluid van stromend water door de irrigatiekanaaltjes aan de zijkant van de dorpsstraten. Nóg meer klaterend water vinden we onderweg bij de Cascada del Diablo.

IN DE VOETSPOREN VAN KAREL V

Aangekomen in de Parador de Jarandilla bruist het van de opgedofte bruiloftsgasten. Al die vrolijkheid rijmt niet met het beeld van keizer Karel V die zich vijf eeuwen geleden uitgeput naar dit paleis sleepte om enigszins op krachten te komen voordat hij verderging naar het klooster van Yuste om daar te sterven. Diezelfde route volgen we de volgende dag. Na onze bidons gevuld te hebben bij Fuente de los Ocho Caños in het dorp Aldeanueva fietsen we omhoog en passeren een Duits kerkhof, waar soldaten uit beide wereldoorlogen zijn herbegraven. De begraafplaats is begroeid met olijfbomen en hiervandaan kijk je ver over het land uit. Vanaf het klooster Yuste kun je verder in de voetsporen van Karel V wandelen, maar wij vervolgen onze fietstocht over de flank van de bergen, met links en rechts heide, varens en grote rotsblokken. Het landschap wordt regelmatig doorsneden door diepe kloven en rivieren.

'Het is hier een arme streek,' zegt Agustín, die in het

dagelijks leven boswachter is in het nabijgelegen Las Hurdes maar in het weekend in de fietsverhuur bijspringt en ons in de the middle of nowhere ontmoet. Zorgzaam checkt hij of er nog iets ontbreekt aan de fietsen. 'Met al die rotsen is het hier alleen geschikt voor begrazing. In de winter moeten de koeien en schapen bijgevoerd worden met hooi en hondenbrokken.' Aan de film *Tierra sin Pan* (1932) van Luis Buñuel heeft Extremadura het stigma arm en achterlijk overgehouden, vertelt Agustín. 'Die film heeft veel wrok veroorzaakt onder de ouderen. Zij vonden dat de armoede overdreven werd. Maar volgens mij geeft de film goed het gevoel van armoede weer.' Armoedig eten is er voor ons niet bij: in de paradores zijn de maaltijden overvloedig en streekeigen. Of zoals de Spaanse schilder Joan Miró ooit zei: 'Een kok verandert in een artiest als hij met zijn gerechten dingen wil zeggen - net als een schilder een verhaal vertelt in een schilderij.' We fietsen verder door een landschap met grote rotsblokken. De bergen behoren tot de bergketen die in Portugal overgaat in de fraaie Serra da Estrela. Vale gieren en adelaars hoog boven ons in de lucht kondigen het Nationaal Park Monfragüe aan voor de volgende dag.

CHANEL 5

De Parador van Plasencia, een merkwaardig samenraapsel van stijlen en materialen, verlaten we door de poort, waarboven de hoge stadsmuur uittorent. Langs de rivier fietsend hebben we uitzicht op de gekartelde skyline van de kathedraal en de stadsmuur. We fietsen voort over een provinciale maar lege weg, met rechts en links de *dehesa*, waar kikkers zoekende ooievaars net zo talrijk zijn als bij ons meeuwen. Het landschap verandert. Er zijn nauwelijks rivieren meer, noch bronnen. Wat toeneemt is de harsgeur van de *jara*-plant (*Cistus*) waarvan Chanel 5 wordt gemaakt. Hele bergghellingen in Monfragüe (dat 'dicht beboste berg' betekent) zijn overgoten met de witte rozen van deze struiken, afgewisseld met een zee van *dehesas*. Het hart

van Monfragüe is een rotsrichel, met in de diepte blauw-groene stuwmeren. Terwijl we over een steile weg fietsen bewegen roofvogels boven ons als een mobiel in de wind tegen de azuurblauwe lucht. Parapenten is duidelijk van deze vogels afgekeken.

Terug op de hoofdweg drinken we *claras* in het museale dorp Villarreal de San Carlos, dat door Carlos III in de 18e eeuw is gesticht om struikrovers te lijf te gaan die de Puente del Cardenal wilden oversteken. Ooit bestond het dorp uit *chozos*, opgetrokken uit horizontaal gestapelde leistenen afgedekt met een strodak, die de herders tijdens de *trashumancia* gebruikten. Die typerende bouwstijl is nu nog in het rijtje huizen terug te vinden.

De steile bergweg naar het kasteel Monfragüe is op het eind van de dag nog een laatste uitdaging. Maar de inspanning wordt beloond: hier vliegen de roofvogels niet boven ons hoofd, maar zweven ze op ooghoogte of onder ons voorbij. Een Duits stel is illustratief voor de vele vogelaars die naar Extremadura komen. Bewapend met mooie apparatuur trekken ze door Extremadura om vogels te spotten. 'We komen voor de vogels, het dunbevolkte landschap en het lekkere eten,' zegt Ulla, terwijl ze ons hun verrekijkers aanbiedt.

OOIEVAARS EN PATA NEGRA

Ook de laatste twee dagen zweven ooievaars met gestrekte poten over en is er druk verkeer van roofvogels boven ons hoofd. Het landschap verandert in een groot-schalige steppe met rechte lege wegen en nestkastjes aan elektriciteitspalen. Over een spiksplinternieuwe weg komen we door slechts één dorpje, welvarend door Europese subsidie. Van modder glanzende varkens rennen tussen de bomen weg - over een paar jaar zullen ze als de befaamde *pata negra* te eten zijn. Deze twee dagen worden bekroond door Trujillo, dat op de top van een granieten rots opdoemt, evenals de eindbestemming Cáceres, van waaruit we vergezichten hebben over Los Llanos - een kale, zeer dunbevolkte steppe. In Trujillo

en Cáceres hangt de geschiedenis in de lucht. Van de Arabieren. Van de Romeinen. En van de veroveraars en ontdekkingsreizigers die hier 500 jaar geleden opgroeiden.

Trujillo heeft een gave binnenstad, gebouwd dankzij de rijkdommen die werden vergaard bij de veroveringstochten. We raken bijna de weg kwijt in de wirwar van middeleeuwse straatjes en stegen, die eindigen bij het standbeeld van Pizarro. Na een dag fietsen zijn de luxe, ruimte en koelte van de parador, mét zwembad, ideaal. Het historische centrum van Cáceres, verscholen achter immense muren, is door de vele trappen niet fietsbaar. Die trappen zijn fysiek maar ook mentaal een sprong in de tijd. Dit centrum staat vol *palacios*. Daarmee ademt het de sfeer van aristocratie. We herinneren ons dat Carmens familie behalve twee landhuizen ook een *palacio* in Cáceres bezit. De oude stadskern is vol toeristen, maar bewoners zijn er niet meer. Het is onbetaalbaar de *palacios* te onderhouden. De meeste panden zijn in gebruik als museum, hotel of restaurant. Maar zodra je een straat achter het Plaza Mayor komt, is het een levendige drukte met plaatselijke kroegen. Terwijl de barman een glas wijn inschenkt, zegt hij: 'Het toerisme stelt hier vergeleken met de kust weinig voor. Sinds Cáceres in 1986 tot UNESCO-werelderfgoed is verklaard, is het toerisme slechts langzaam op gang gekomen.' We beklimmen de stadswal boven het Plaza Mayor en kijken naar twee baltsende ooievaars op een van de dertig middeleeuwse torens van Cáceres. Het nest is leeg en niet meer dan een plank. Het paar kleppert er lustig op los en buigt de koppen synchroon diep naar voren en ver naar achteren. Deze zes fietsdagen is telkens het vogelmotief teruggekomen: Extremadura kunnen we ons nu alleen nog maar voorstellen met klepperende ooievaars en zwevende roofvogels.

INFORMACIÓN PRÁCTICA

XX

Zie voor meer informatie over deze zesdaagse fietstour van parador naar parador: www.cycletours.nl/ /fietsvakantie-spanje-extremadura-paradores/

De tweede dag werd ons in the middle of nowhere nog een ander zadel nagebracht. De fietsen worden vergezeld van een zorgvuldige routebeschrijving en kaarten. De eerste en laatste parador zijn rechtstreeks per trein bereikbaar vanuit het centraal station van Madrid. Neem de tijd om het juiste spoor op het immense station te vinden!

Voorjaar (vanaf maart) en herfst zijn ideale jaargetijden om de route te fietsen. In de zomer is het te heet.